The background features a dark blue gradient with technical diagrams. On the left, there is a large circular scale with numerical markings from 40 to 260 in increments of 10. Several dashed and solid lines with arrows represent various paths and directions, suggesting a technical or engineering context. The main title is centered in large, bold, yellow capital letters.

**ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ
СЕРЕДОВИЩЕ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
НА БАЗІ LMS ATUTOR**

ДЯЧУК С.Ф., КОНОВАЛЕНКО І.В., ШКОДЗІНСЬКИЙ О.К.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. І.ПУЛЮЯ

12.11.2014

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

У Тернопільському національному технічному університеті ім. Івана Пулюя (ТНТУ) елементи електронного навчання використовуватись з 2002 року. За цей час:

- розроблено і впроваджено у навчальний процес технічне, інформаційне та програмне забезпечення для підтримки технологій е-навчання,
- прийнято ряд нормативних документів, які регламентують організацію навчального процесу з використанням електронних освітніх ресурсів (ЕОР)
- створено віртуальне навчальне середовище (ВНС) університету, що дозволяє реалізовувати навчальний процес за концепцією електронного навчання.
- проведено цикл курсів з перепідготовки науково-педагогічного персоналу до роботи у ВНС університету,
- на базі лабораторії дистанційного навчання організована система експертизи й сертифікації ЕОР.

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Для забезпечення взаємодії із студентами-дистанційниками організовано більше десяти локальних центрів у областях, сусідніх з Тернопільською, а також у м. Душанбе (Республіка Таджикистан) та м. Уоррен (штат Мічиган, США).

В 2014 році вперше в ТНТУ відбувся дистанційний захист дипломної роботи студента, який навчався на базі локального Центру дистанційного навчання ТНТУ в штаті Мічиган.

ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТНТУ

Віртуальне середовище навчального (ВНС) закладу має два аспекти у його роботі:

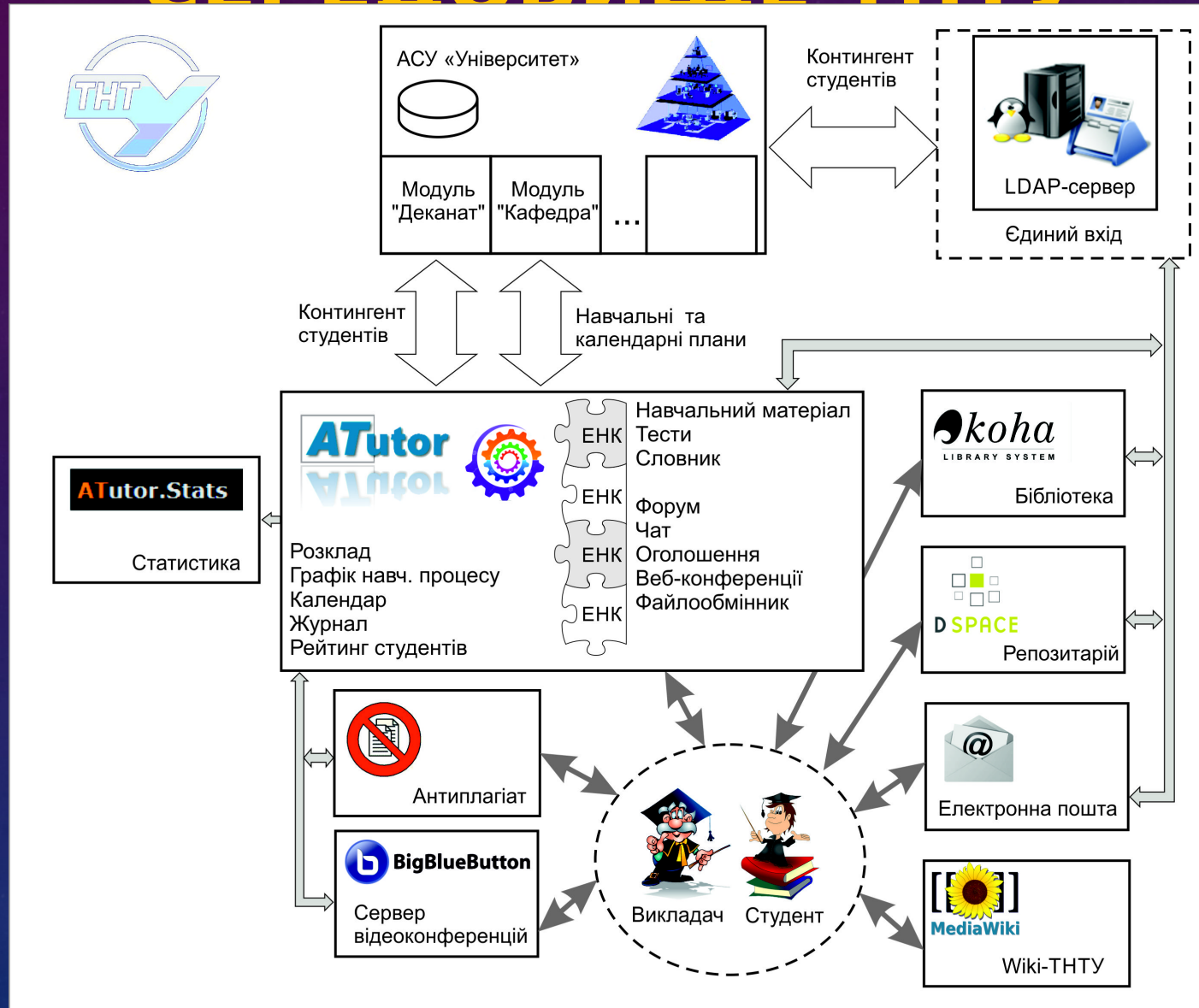
- адміністративно-управлінський та
- навчальний.

Адміністративні засоби середовища покликані забезпечити інформаційну підтримку управління роботою навчального закладу.

Базовим адміністративним компонентом є АСУ "Університет", яка містить сукупність модулів для підтримки та координації роботи окремих структурних підрозділів навчального закладу: кафедр, деканатів, навчального відділу, приймальної комісії, відділу аспірантури тощо.

Навчальні функції ВНС реалізовано на основі системи ATutor.

ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТНТУ

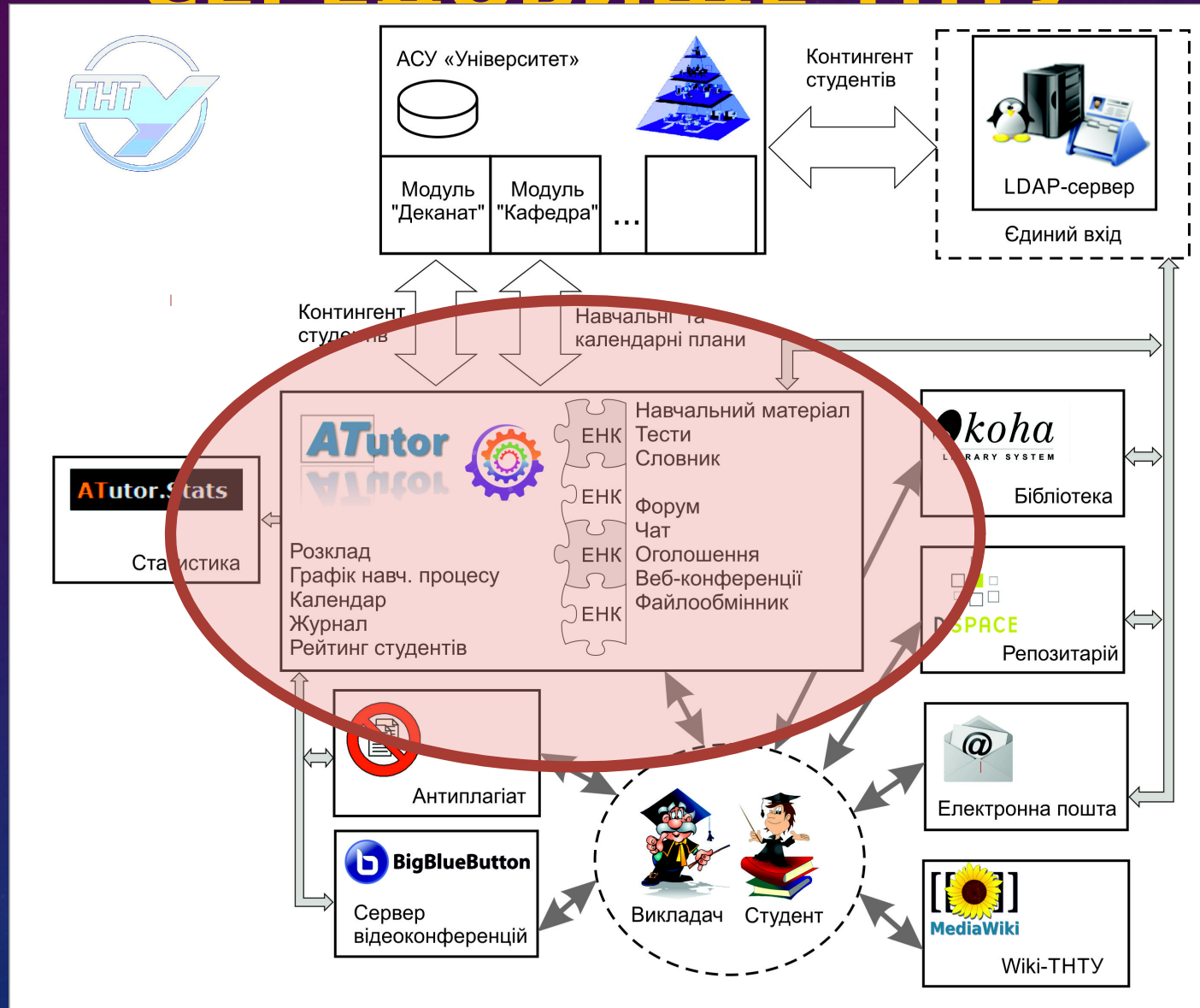
ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТНТУ

Віртуальне навчальне середовище університету створено на базі системи управління навчанням (Learning Management System – LMS) ATutor (<http://www.atutor.ca>).

Головні цілі його використання:

- створення сучасного освітнього середовища за концепцією е-навчання
- створення умов для реалізації у навчальних методиках переваг цифрових технологій:
  - можливість віддаленої взаємодії учасників навчального процесу,
  - централізована обробка даних,
  - високі швидкості доступу до даних та їх оброблення,
  - можливість автоматизації рутинних операцій,
  - простота забезпечення аудіо-візульними засобами,
  - персоналізація доступу до інформації тощо

ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТНТУ

МОЖЛИВОСТІ ВНС ТНТУ НА БАЗІ ATUTOR

Базова версія LMS ATutor була доповнена модулями, які суттєво розширили її функціональні можливості.

Наявна в ТНТУ реалізація системи електронного навчання дозволяє:

- формувати навчальні курси, включаючи лекційний матеріал, методичне забезпечення, термінологічний словник, засоби тестування тощо;
- проводити дистанційну взаємодію учасників навчального процесу за допомогою форуму, чату, вмонтованої електронної пошти, файлообмінника, системи повідомлень та оголошень;
- проводити аудіо- та відеолекції, відеоконференції та вебінари на основі модуля інтеграції сервера BigBlueButton;
- вести журнал успішності та автоматизовано формувати заліково-екзаменаційні відомості на його основі;
- забезпечити формування та публікацію рейтингів успішності студентів.

ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТНТУ

Для розширення можливостей базової версії системи ATutor Інститутом дистанційного навчання ТНТУ (<http://idn.tntu.edu.ua>) розроблено та впроваджено ряд додаткових модулів:

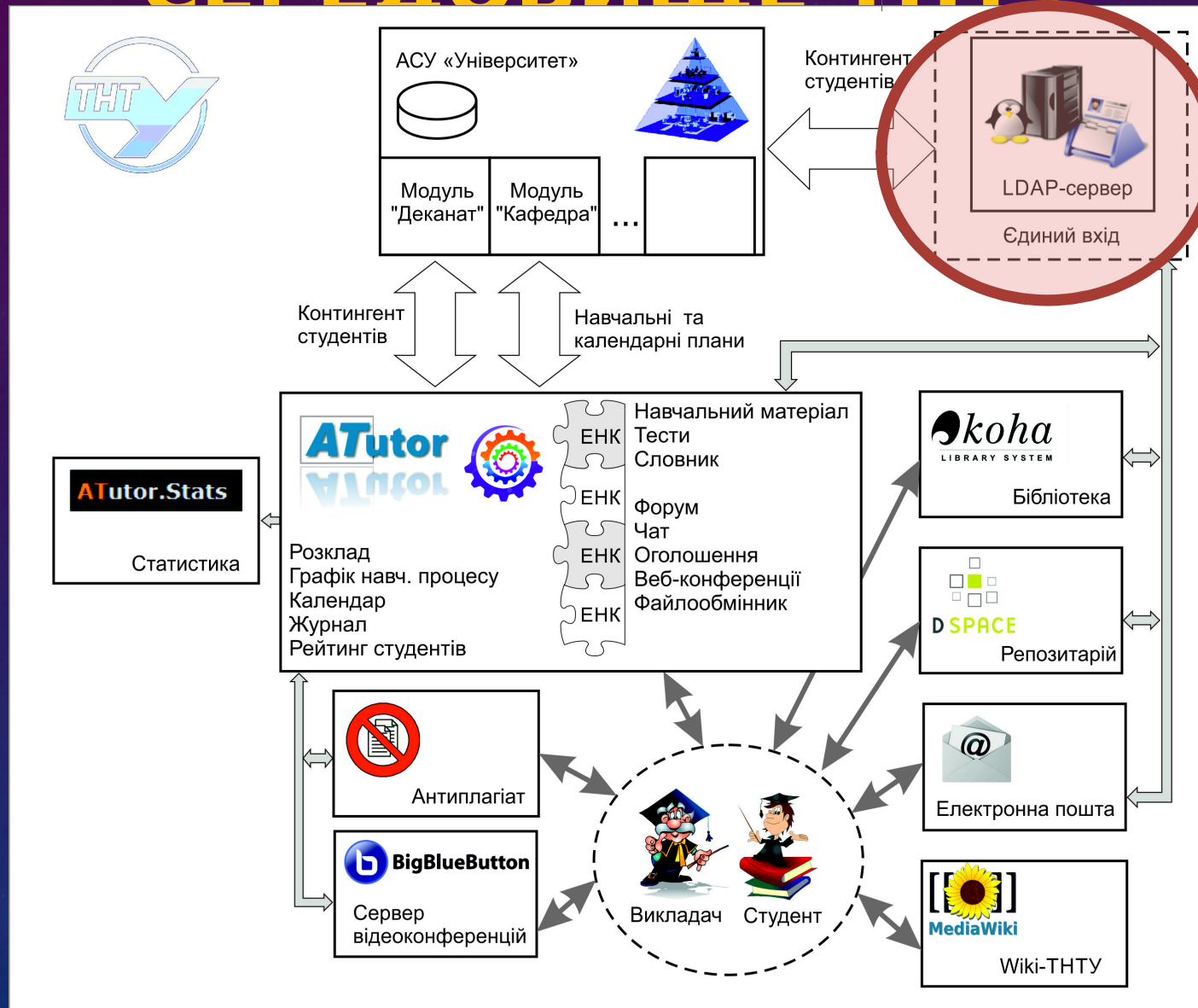
- календарний планувальник подій;
- модуль імпорту навчального матеріалу з документів Microsoft Word;
- модуль тестування знань за адаптивними алгоритмами (Computerized adaptive testing - CAT);
- модуль та відповідний йому сервер автоматизованої перевірки автентичності навчальних робіт та матеріалів («Антиплагіат»);
- модуль взаємодії з сервером відеоконференцій BigBlueButton.

ЄДИНИЙ ВХІД

Автентифікація користувачів системи електронного навчання здійснюється на основі централізованого LDAP-сервера, який містить єдину базу даних користувачів для LMS ATutor, доступу до ресурсів електронної бібліотеки ТНТУ та електронної пошти.

Це дає можливість реалізації принципу єдиного входу у віртуальне навчальне середовище університету.

ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТНТУ

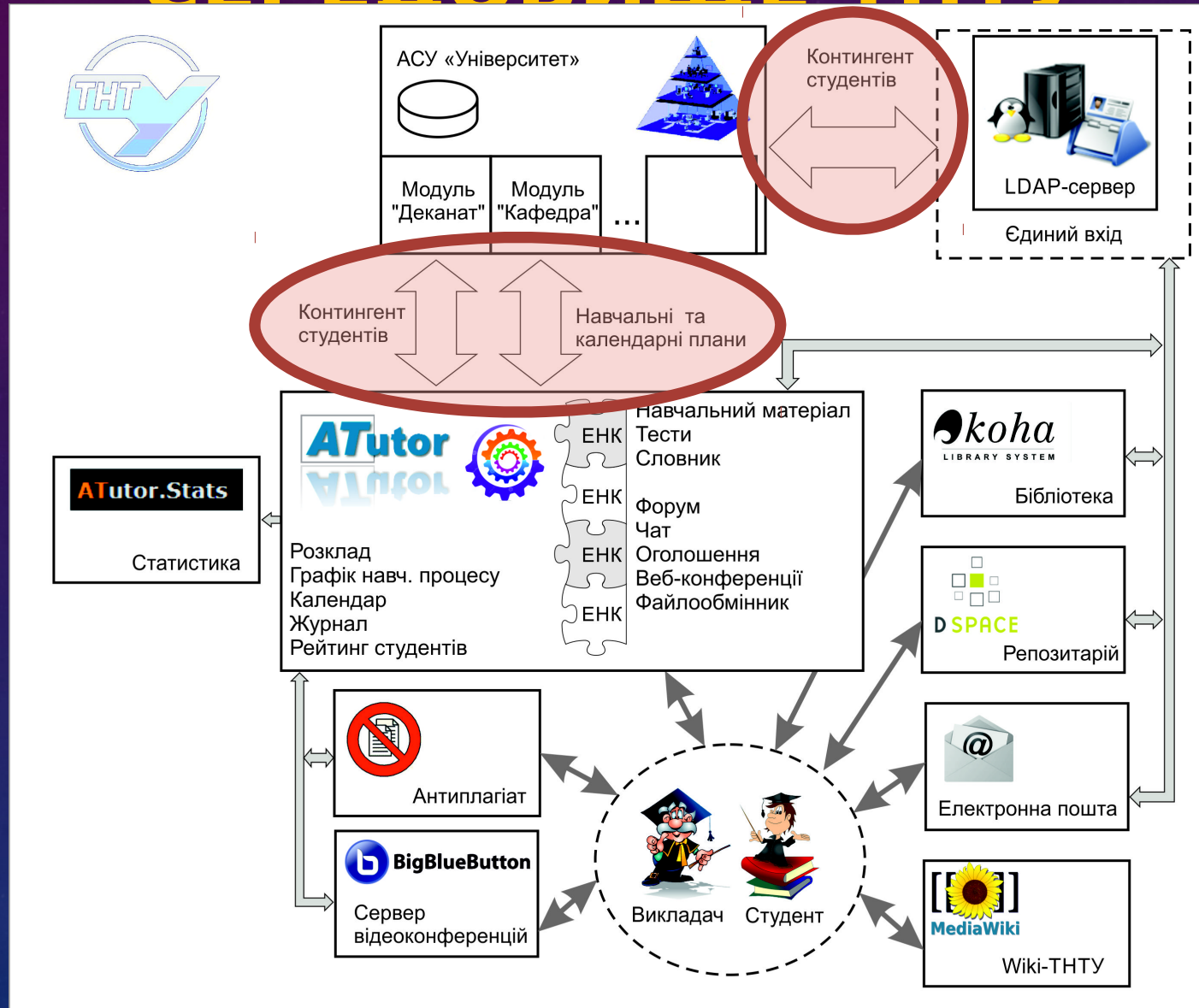

ІНТЕРФЕЙС З АСУ «УНІВЕРСИТЕТ»

Для взаємодії адміністративного компонента (АСУ "Університет") з навчальним середовищем на базі системи ATutor розроблено інтерфейсний модуль для обміну інформацією.

Зокрема, з АСУ отримуються дані про контингент студентів, навчальні та календарні плани, у зворотньому напрямку надходить інформація про успішність проходження поточних та підсумкових контролів.

ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТНТУ

МОДУЛЬ «АНТИПЛАГІАТ»

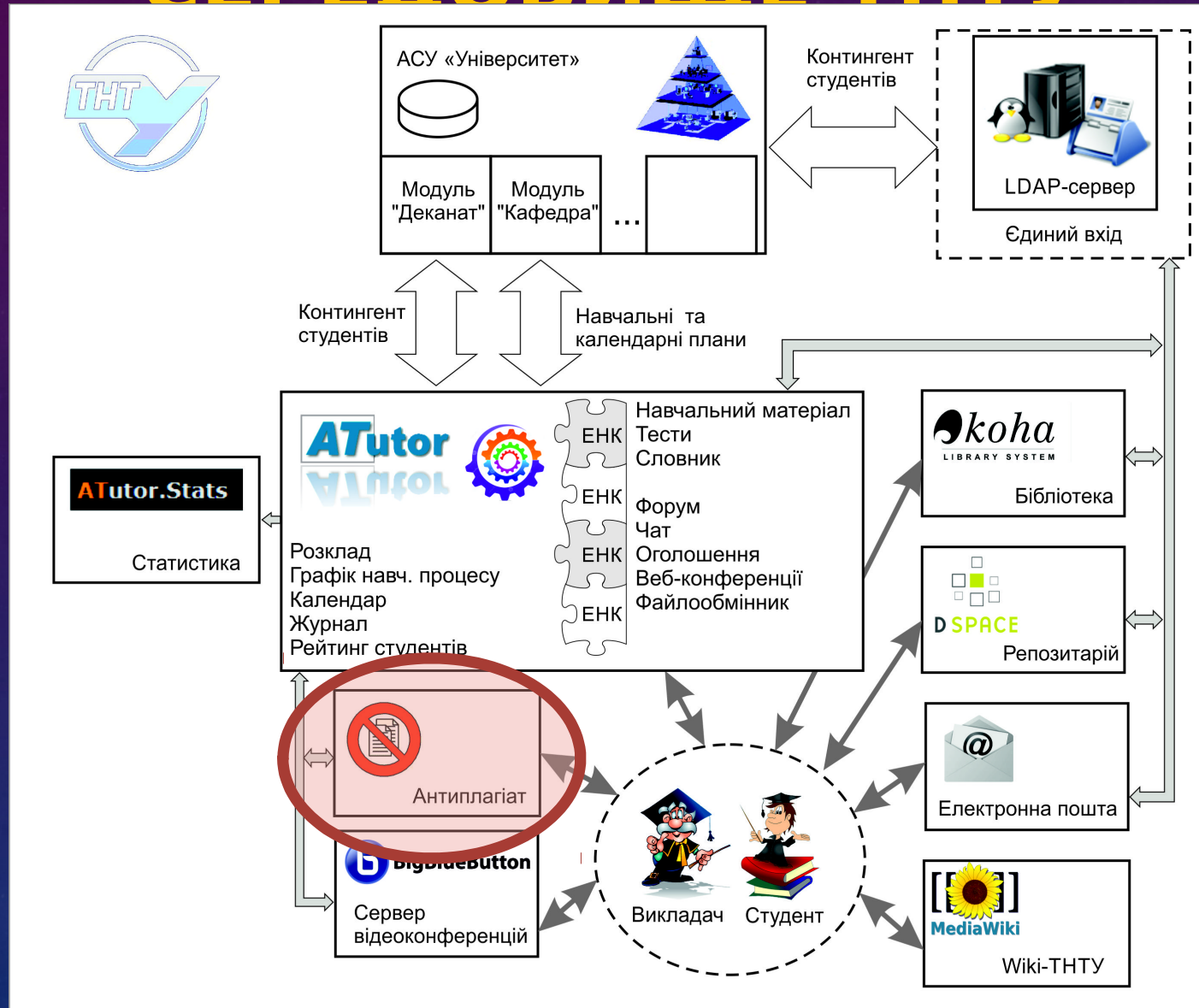
Переміщення науково-освітньої інформації в Інтернет, крім розширення і прискорення доступу до неї, має й таку негативну сторону, як створення умов для недобропорядного використання інформації (плагіату).

Щоб зменшити ступінь недобропорядних запозичень в таких умовах та підвищення культури цитувань, розроблено серверний модуль перевірки автентичності текстів (модуль "Антиплагіат").

При цьому для тексту українською мовою додатково здійснюється автоматична перевірка перекладу тексту російською.

Модуль "Антиплагіат" інтегровано у середовище ATutor і особливості його використання регламентуються відповідним положенням про заходи щодо недопущення академічного плагіату.

ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТНТУ

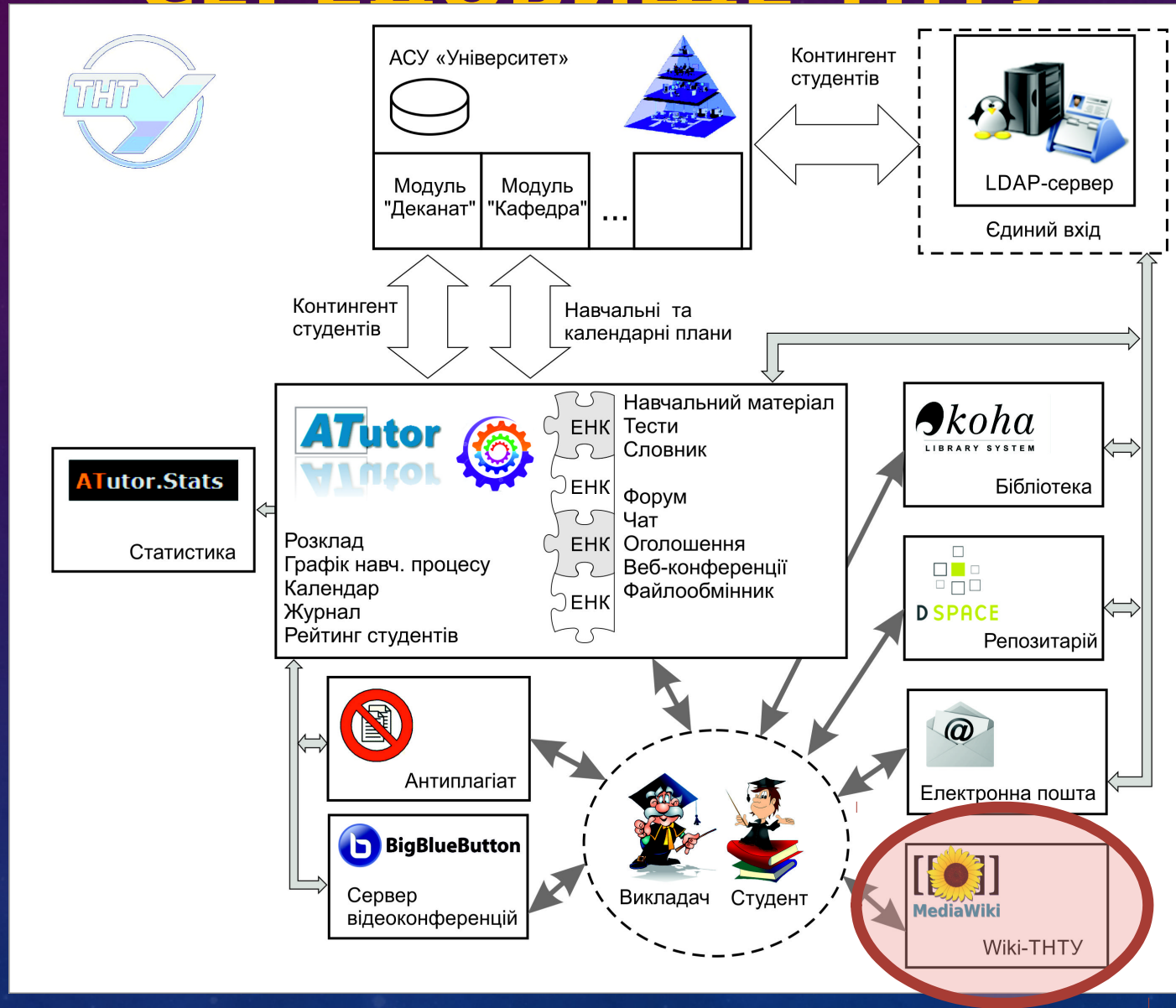
MEDIAWIKI

Важливим інструментом для розвитку спільноти університету є сервіс MediaWiki (<http://wiki.tstu.edu.ua>).

Середовище на основі MediaWiki використовується в університеті для колективної роботи над формуванням інформаційних ресурсів, мережевого накопичення і безпосереднього обміну інформаційними ресурсами, а також для проектної діяльності.

ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТНТУ

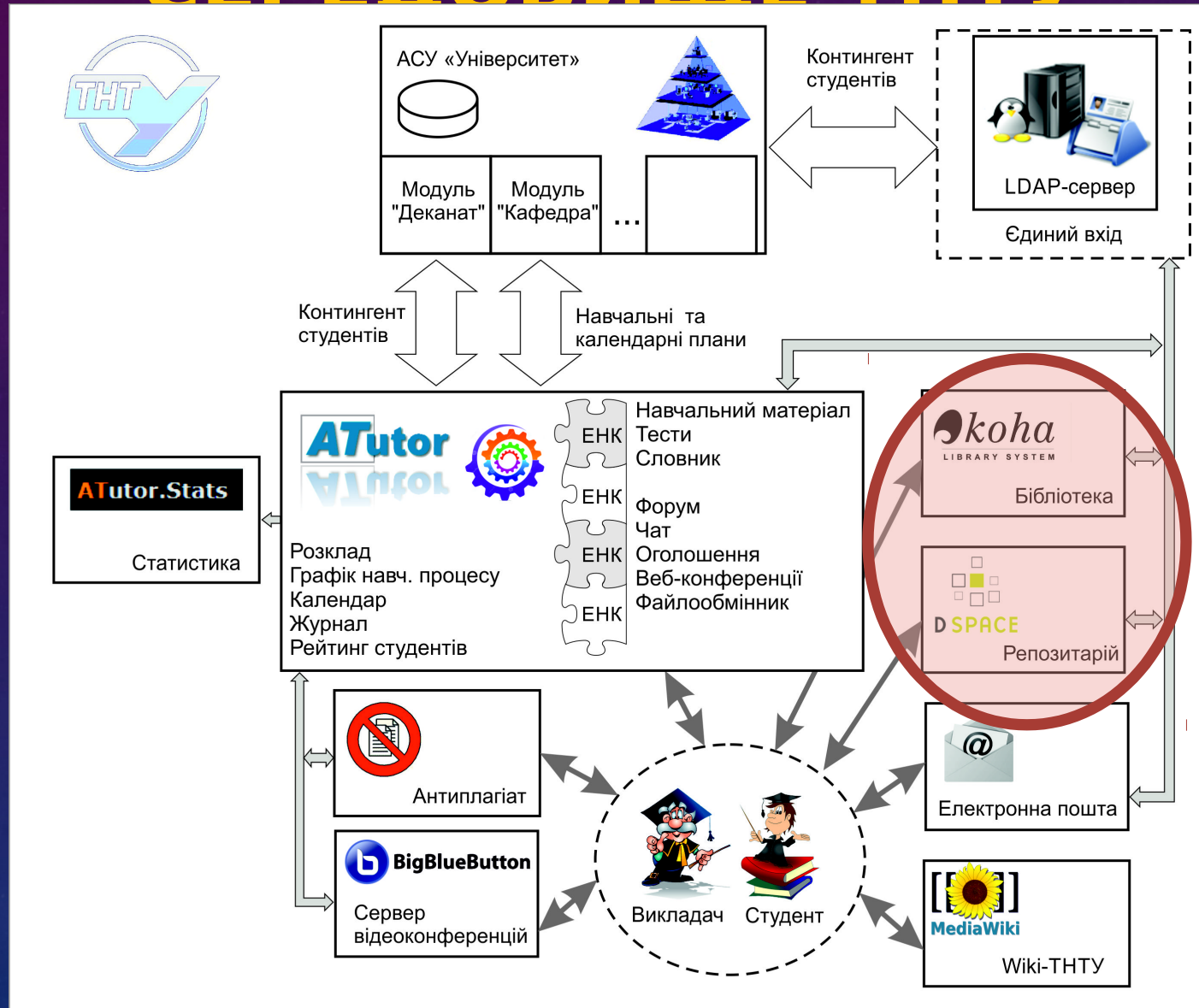
ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОТЕКА

Управління бібліотечними процесами у ВНС здійснюється на основі автоматизованої бібліотечної системи Koha.

Вона дозволяє відслідковувати надходження до бібліотеки, каталогізувати бібліотечні фонди, вести облік книговидачі та переміщень літератури, формувати бібліографії, забезпечує можливість пошуку видання у електронному каталозі, тощо.

Основою системи підтримки наукової діяльності в ТНТУ слугує інституційний репозитарій ELARTU, побудований на програмному забезпеченні DSpace (<http://www.dspace.org>).

ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТНТУ

ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОТЕКА

Найважливішими можливостями інституційного репозитарію ELARTU є:

- збереження та опублікування у відкритому доступі різного роду даних – книг, статей, тез, препринтів, матеріалів конференцій, фото-, відео- та аудіоматеріалів, наборів дослідницьких даних, засобів візуалізації та симуляції, навчальних об'єктів, кваліфікаційних робіт тощо;
- розвинуті можливості повнотекстового пошуку та ієрархічного перегляду за фондами (зібраннями), авторами, назвами, ключовими словами та датами публікації й подання;
- система колективного наповнення, редагування та рецензування з розподіленням прав;
- керування авторськими правами поданих матеріалів (копія авторського договору супроводжує кожен поданий матеріал).

ЕНК

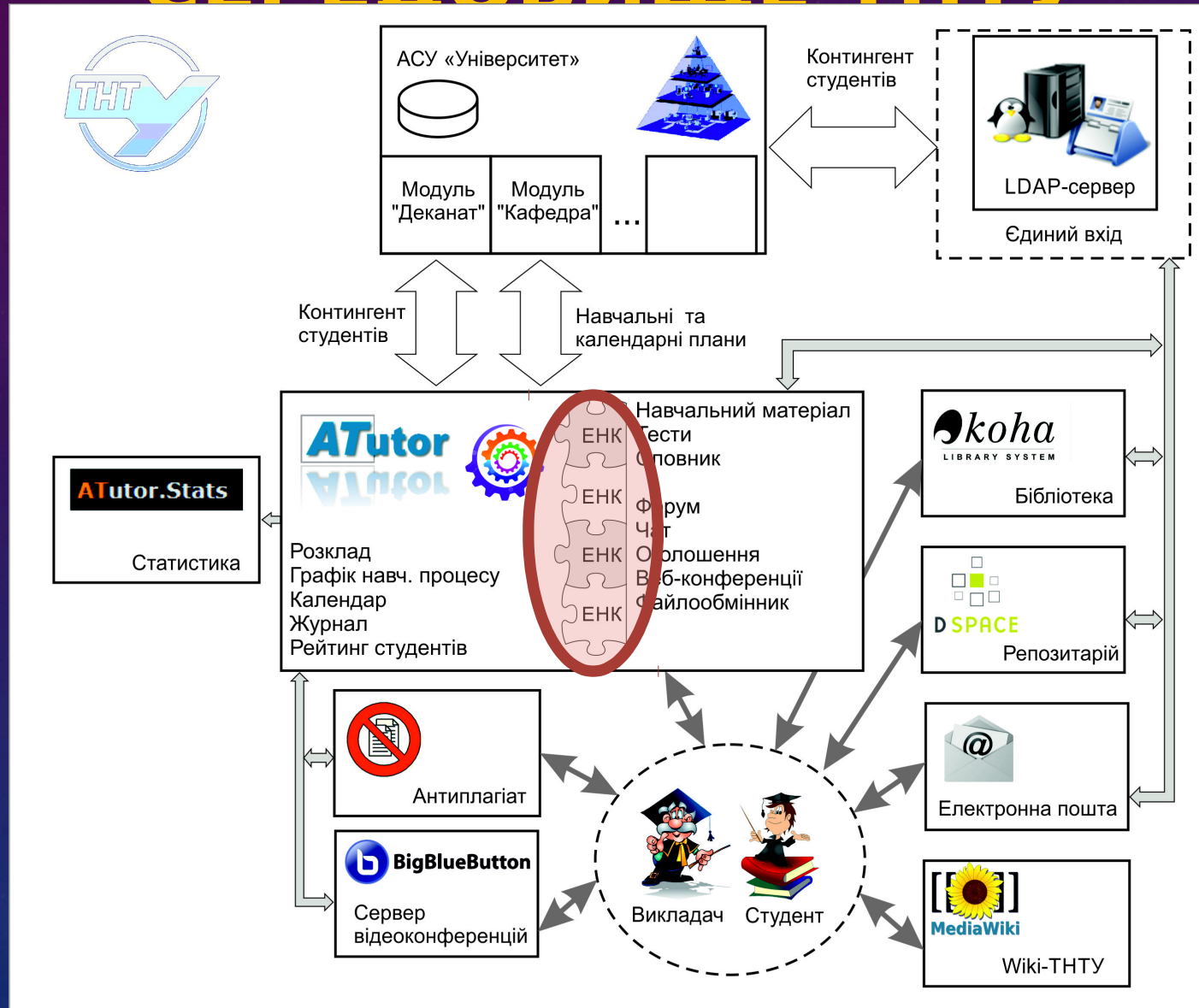
З точки зору навчального процесу базовою одиницею є електронний навчальний курс (ЕНК), опублікований у середовищі ATutor.

ЕНК - це необхідний і достатній для засвоєння навчальної дисципліни комплекс навчально-методичних матеріалів та освітніх послуг, створених для проведення навчального процесу та вивчення навчальної дисципліни з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

ЕНК з уніфікованою в межах університету структурою містять анотацію, робочу програму, теоретичний матеріал, додатковий матеріал (книги, приклади робіт, мультимедіа-файли тощо), словник, сукупність тестів (вхідний, модульні, підсумкові).

Поширеним засобом оцінювання знань є тести. При цьому перевага при проведенні підсумкових контролів надається адаптивним тестам, використання яких дозволяє збільшити точність вимірювання рівня знань.

ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТНТУ

ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТНТУ

Віртуальне навчальне середовище формується як системно організоване веб-середовище електронного навчання у вигляді поєднання ЕНК навчальних дисциплін, програмного забезпечення для управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів електронного навчання та засобів моніторингу і управління е-навчанням.

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

При впровадженні засобів е-навчання в ТНТУ передбачалась поступова масова розробка електронних навчальних курсів, які повністю покривали б вивчення навчальних дисциплін за окремими напрямками підготовки.

На цій початковій стадії ВНС містить, крім готових до використання ЕНК, навчальні курси, що перебувають на різних етапах готовності: створення, апробації, сертифікації.

Необхідність оперативного та об'єктивного моніторингу стану ЕНК призвела до розробки відповідних компонентів системи моніторингу у ВНС.

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

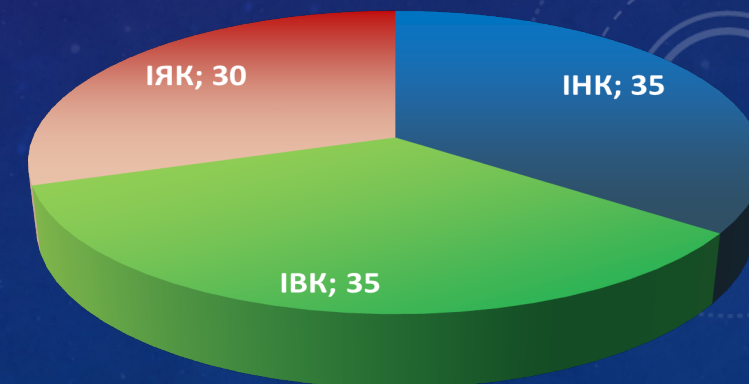
В загальному моніторинг передбачає автоматизоване масове відслідковування та оцінювання стану електронних навчальних курсів за напрямками (спеціальностями) підготовки чи кафедрами у таких групах показників:

- наповненості ЕНК, відповідно до уніфікованих вимог до його структури;
- інтенсивності використання ЕНК в навчальному процесі;
- якісних показників ЕНК.

На стадії, коли ведеться інтенсивне створення й наповнення ЕНК, актуальними є ряд кількісних параметрів :

- індекс наповнення курсу (ІНК);
- індекс використання курсу (ІВК);
- індекс якості курсу (ІЯК).

Сумарно ці індекси формують коефіцієнт впровадження курсу (КВК).

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

ІНК

- обсяг матеріалу
- кількість сторінок матеріалу
- кількість малюнків
- кількість елементів словника
- кількість файлів

ІВК

- к-сть студентів
- к-сть випускників
- к-сть проходжень тестів
- к-сть переходів між сторінками матеріалу
- використання чату
- використання форуму

ІЯК

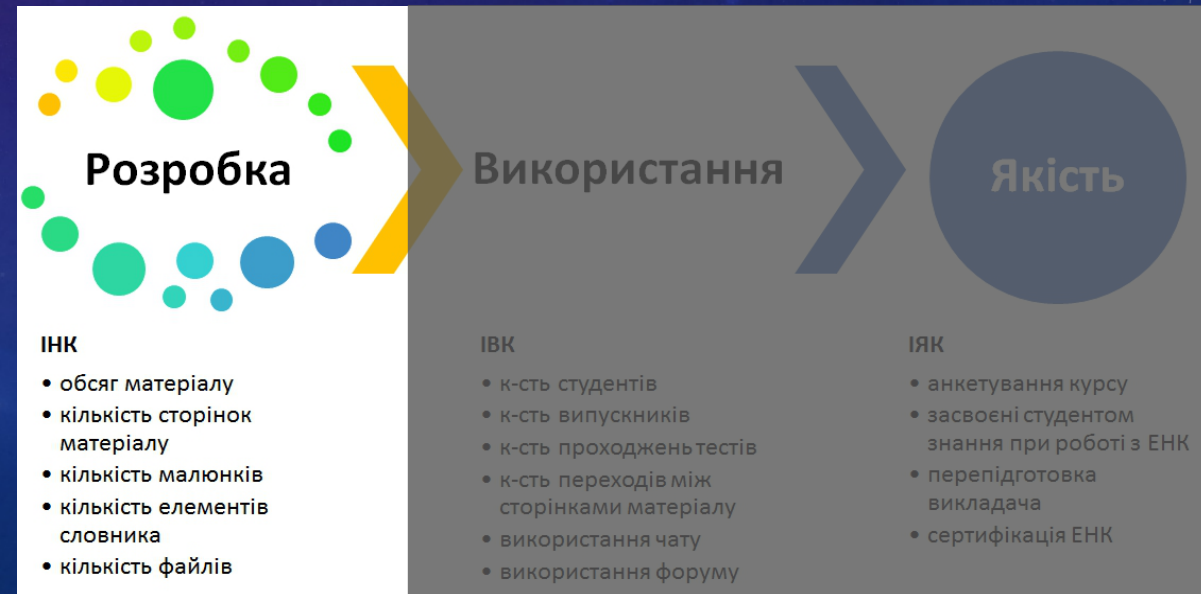
- анкетування курсу
- засвоєні студентом знання при роботі з ЕНК
- перепідготовка викладача
- сертифікація ЕНК

ІНДЕКС НАПОВНЕННЯ КУРСУ

При формуванні індексу наповнення (ІНК) враховуються такі показники:

- обсяг матеріалу,
- кількість сторінок матеріалу,
- кількість малюнків,
- кількість елементів глосарію,
- кількість файлів у файловому менеджері тощо.

На кожен показник відводиться заздалегідь обмежена кількість балів тощо. Тому збільшенням тільки одного показника досягнути високого КВК неможливо.

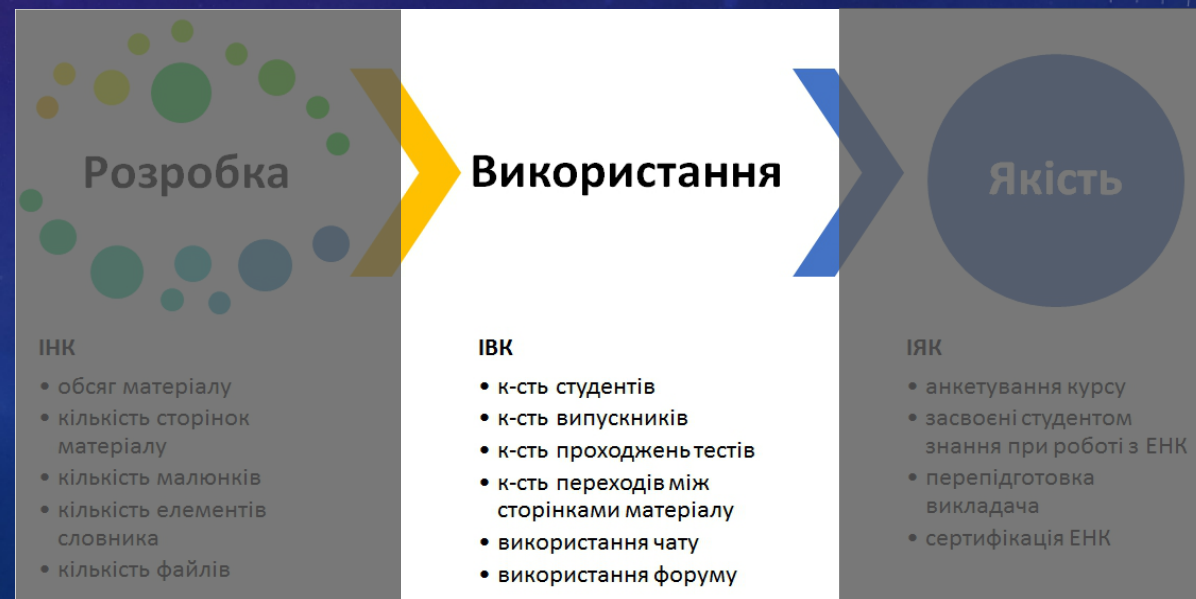
ІНДЕКС ВИКОРИСТАННЯ КУРСУ

При формуванні індексу використання (ІВК) враховується:

- число записаних на курс студентів,
- число переглядів,
- число здач тестів,
- використання чату, внутрішньої пошти, форуму
- використання інших інструментів ЕНК.

По кожному з параметрів методами статистичної обробки розраховується довірчий інтервал ($\pm 3\sigma$). З отриманої вибірки вилучаються елементи-викиди.

Обраховується значення параметру для кожного ЕНК відносно максимального значення довірчого інтервалу.

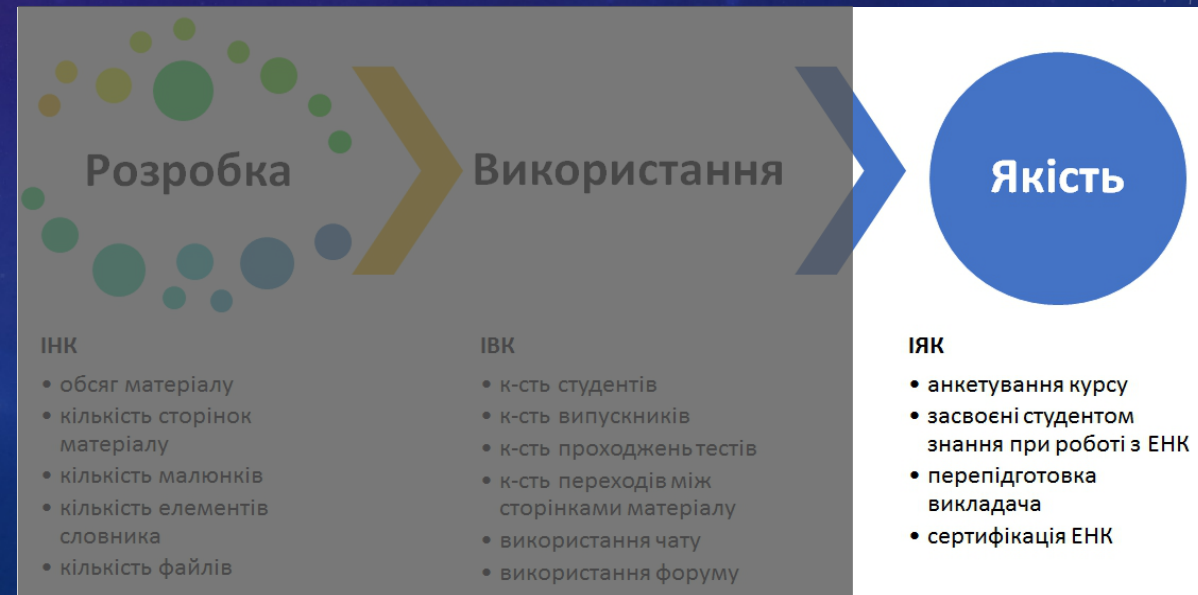

ІНДЕКС ЯКОСТІ КУРСУ

При формуванні індексу якості (ІЯК) враховуються наступні показники:

- анкета зворотного зв'язку,
- сертифікація викладача,
- сертифікація курсу,
- відсутність проблемних (розбалансованих) тестових запитань.

Результати обробки статистичних даних за усіма показниками щомісяця надсилаються електронною поштою усім структурним підрозділам та викладачам-інструкторам.

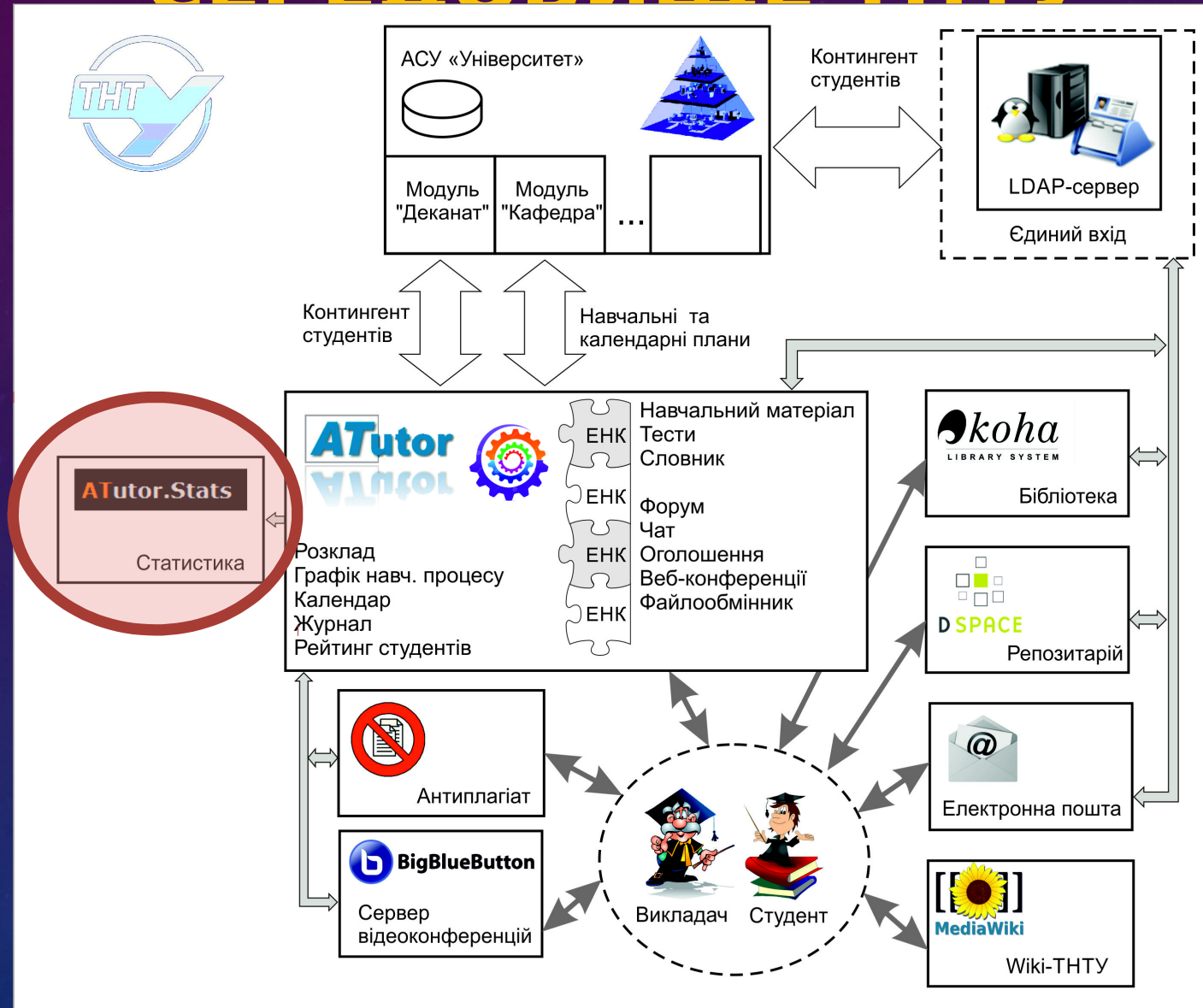

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ

Із завершенням етапу створення ЕНК і переходом до стадії апробації переважної більшості ЕНК на перший план важливості виходять якісні показники як самого ЕНК так і викладання та засвоєння навчального предмету в цілому.

Для централізованого збору статистики використання системи ATutor розроблено модуль ATutor.Stats (<http://dl.tntu.edu.ua/st/>), який відображує низку показників, що характеризують ступінь використання кожного електронного навчального курсу та його якісну сторону.

ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТНТУ

ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТНТУ

ATutor.Stats

Категорія: Каф. автоматизації технологічних процесів і виробництв (АВ) ▼

[Інформація...](#)

[Друк...](#)

Напря́м підготовки: --- Немає значення --- ▼

Всього ЕНК: **43**. В т.ч. сертифікованих: **8**, що пройшли апробацію (але не сертифіковані): **17**.

ATutor.Stats

Курс	К-сть. записаних студ.	Активних студ.	Випускників	Сер. бал. вип. анкетув.	Розмір матеріалу, Кб	Сторінок м.	Словн. термінів	Тест. зап.	Тестів з >1 зап	Проходжень за н.р.	Студентів які проходили	% проблемних зап.	Сер. складність зап.
Об'єктно-орієнтоване програмування * (Коноваленко І. В.)	13	16	505	3.95	620.9	18	69/3	425	7	2	1	5	48
Основи системного програмування (Коноваленко І. В.)	3	0	198	4.59	1942.2	15	74/53	400	2	0	0	3	39
Мікропроцесорна техніка * (Письціо В. П.)	191	31	542	4.59	2773.8	147	69/0	638	6	9	4	20	58
Гідрогазодинаміка * (Шкодзінський О. К.)	47	13	703	3.78	1031.5	30	188/91	569	9	38	2	21	52
Економічна кібернетика (Маруцак П. О.)	61	10	0	0	778	17	61/0	400	3	35	9	2	47
Елементи і системи гідропневмоавтоматики * (Шкодзінський О. К.)	83	58	603	3.41	1559.8	44	92/17	438	7	517	47	35	57
Вступ до спеціальності (для гр.КА) (Федорів П. С.)	35	28	176	4.43	1559.8	35	178/53	635	3	0	0	4	33
Обладнання та основи створення ГАВ (Савків В. Б.)	72	22	33	4.01	3020	64	110/45	404	4	8	8	0	17
Мікропроцесорні системи керування тех. процесами у галузі	20	2	109	4.33	3191.4	167	69/0	662	3	1	1	17	73
Спецпрактикум на ПК (для груп КА) * (Федорів П. С.)	53	34	174	4.2	458.1	25	40/0	802	7	6	6	1	23
Організація баз даних (Коноваленко І. В.)	32	0	0	0	0.4	2	0/0	0	0	0	0	-	0
Електроніка та мікросхемотехніка (Медвідь В. Р.)	152	65	0	4.5	2330	81	71/31	511	3	41	38	1	26
Гнучкі автоматизовані виробництва та робототехнічні комп	56	16	215	3.91	1724.2	39	95/47	440	4	0	0	2	28
Проектування автоматизованих виробничих систем (Шкодзінський О. К.)	150	6	373	3.61	1493.2	30	82/36	300	7	0	0	2	38
МПЗА (Мікропроцесорні та програмні засоби автоматизації)	385	8	246	0	6337.3	103	69/0	602	4	5	4	0	0
Автоматизоване управління бізнес-процесами (Маруцак П. О.)	147	7	0	0	2096	25	0/0	134	2	2	1	11	39
Електроустаткування технологічних комплексів * (Письціо В. П.)	496	10	80	0	539.6	129	0/0	311	6	2	2	8	45
Середнє:	75	12.2	119.2	4.1	1159.4	36.7	54	305.7	3.3	22.7	4.7	8	40.6

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ

Для моніторингу якості готових (апробованих та сертифікованих) ЕНК й оцінки якості засвоєння предмету за критерії обрано:

- ступінь задоволення потреб студента навчальним курсом;
- показник засвоєних студентом знань при вивченні дисципліни та оцінку залишкових знань з цієї дисципліни;
- наявність у викладача документа про підготовку до роботи з ВНС;
- наявність сертифіката у ЕНК.

АНКЕТУВАННЯ

Для оцінювання випускниками ЕНК їм пропонується заповнити анкету, яка містить сукупність параметрів курсу та методів викладання, і кожен з них можна оцінити за п'ятибальною шкалою. На основі заповнених студентами анкет розраховується середній бал випускного анкетування.

АНКЕТУВАННЯ

№	Запитання	У середньому	Кількість
1	Програма курсу, а також план проведення занять і контрольних заходів чіткі і зрозумілі.	4.5	4
2	Критерії проміжної і підсумкової атестації описані достатньо детально.	4.75	4
3	У форумах і блогах подані актуальні питання для обговорення.	4.5	4
4	Запропоновані друковані та Інтернет-джерела містять основні і додаткові матеріали з предмету.	4.5	4
5	Зміст курсу добре структурований.	3.5	4
6	Ключові терміни пояснені достатньо і зрозуміло.	4.75	4
7	Викладений матеріал актуальний.	4.75	4
8	Матеріал достатньо підкріплений графічними, мультимедіа, відео- та аудіофрагментами.	4.5	4
9	Матеріал викладений послідовно, доступно та в достатньому обсязі.	4.75	4
10	Тестовий самоконтроль пройденого матеріалу охоплює всі основні частини курсу.	4.5	4
11	Викладач використовує інтерактивні методи навчання (форуми, чати, блоги, відео конференції тощо).	4.5	4
12	Виклад матеріалу цікавий, стимулює творче мислення.	4.75	4
13	Трудомісткість завдань для самостійної роботи відповідає реальному ресурсу часу.	4.5	4
14	Теоретичні відомості з лабораторних (практичних) робіт, приклади виконання завдань та індивідуальні завдання достатні для самостійного оволодіння матеріалом.	4.5	4
15	Критерії оцінювання практичних (самостійних) робіт чіткі та зрозумілі.	4.75	4
16	Тестові завдання охоплюють весь навчальний матеріал.	4.5	4
17	Забезпечується достатнє спілкування з викладачем для проведення консультацій.	4.75	4
18	Оцінювання (семінари, тести, анкети та ін.) відображає зміст курсу, здійснюється вчасно і об'єктивно.	4.5	4
19	Я задоволений(а) якістю навчального курсу.	5	4
20	Я задоволений(а) відповідністю предмету вибраній спеціальності.	5	4

ПОКАЗНИК ЗАСВОЄНИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ

Оцінювання засвоєних студентом знань при роботі з ЕНК здійснюється на основі підсумкового та нульового тестування як нормована різниця балів між ними.

Нульове тестування дозволяє виявити рівень знань студента в області навчальної дисципліни до проходження ним навчального курсу.

Тоді різниця балів між випускним та нульовим тестуванням буде оцінкою результату роботи, проведеної викладачем та студентом щодо вивчення навчального матеріалу.

СЕРТИФІКАЦІЯ ВИКЛАДАЧА

Непрямим показником, який оцінює ступінь володіння викладачем можливостями віртуального навчального середовища, є наявність/відсутність у нього документа про закінчення курсів підвищення кваліфікації за програмою "Автоматизація навчальних технологій" з розробки та впровадження елементів дистанційного навчання.

СЕРТИФІКАЦІЯ ЕНК

Ще одним показником, який свідчить про відповідний якісний рівень ЕНК, є наявність внутрішнього сертифікату у навчального курсу.

Сертифікація ЕНК відбувається згідно "Положення про визнання інформаційних ресурсів для ДН навчально-методичною працею" та передбачає експертизу відповідності подачі матеріалу ЕНК до сукупності технічних вимог (узгодженість з робочою програмою навчальної дисципліни, якість тестового матеріалу, наявність термінологічного словника тощо).

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

**ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
НА БАЗІ LMS ATUTOR**

ДЯЧУК С.Ф., КОНОВАЛЕНКО І.В., ШКОДЗІНСЬКИЙ О.К.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. І.ПУЛЮЯ

12.11.2014